

RONDREIS 2025 | RONDOM DE BALLINGSCHAP

© 2025 Metta Wierenga

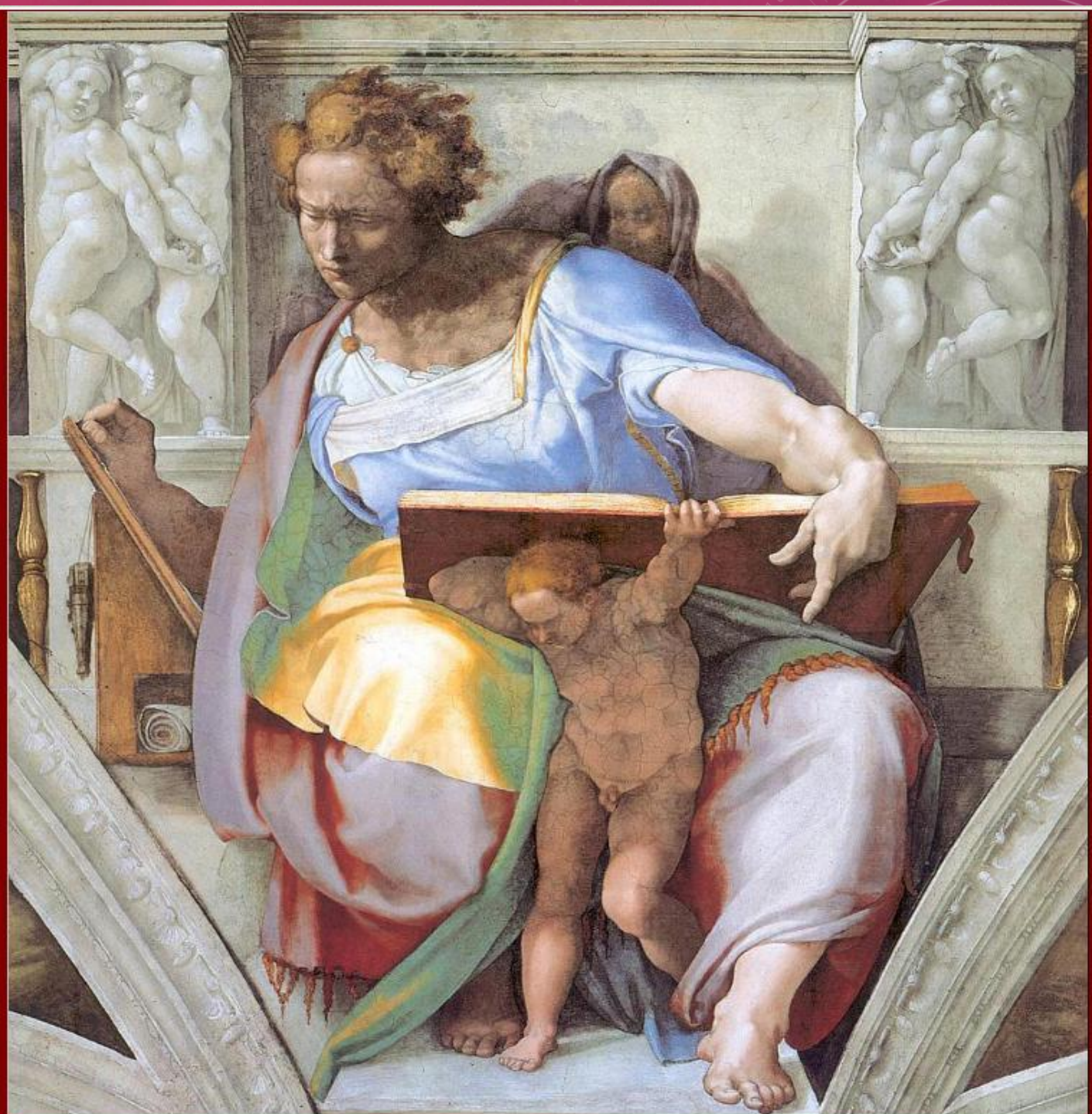
Wat?	Wanneer?	Waar?
HOSEA de Profeet	16 januari	De Oude School
DANIEL de Wijze, hfst.1-6	30 januari	De Rank
DANIEL de Wijze, hfst.7-12	13 februari	De Oude School

Michelangelo Buonarroti
1475 – 1564

De profeet Daniël

fresco — 1508-1512

Museum Sixtijnse kapel,
Vaticaanstad

DANIEL DE WIJZE | WAT GAAN WE DOEN?

1. Inleiding
2. De historische achtergrond: Daniel 1:1-8 en de profetieën van Jeremia
3. Daniel 1 in detail
4. De inhoud van het boek Daniel
5. De literaire achtergrond en de eenheid van Daniel
6. Daniel en wij

'OUDE TESTAMENT' / HEBREEUWSE BIJBEL / TeNaCH

Chetoevim De geschriften	De woorden van de mens <i>tot</i> God	De wijze stem 	Daniël
Neviiem De profeten	De woorden van God <i>door</i> de mens	De profetische stem 	Hosea e.a.
Tora De 'wet'	De woorden van God <i>tot</i> de mens	De priesterlijke stem	Mozes

DANIEL DE WIJZE | WAT ZIJN WE AAN HET DOEN?

1. Inleiding
2. **De historische achtergrond: Daniel 1:1-8 en de profetieën van Jeremia**
3. Daniel 1 in detail
4. De inhoud van het boek Daniel
5. De literaire achtergrond en de eenheid van Daniel
6. Daniel en wij

¹In het derde regeringsjaar van **Jojakim, de koning van Juda**, trok **Nebukadnessar, de koning van Babylonië**, op naar Jeruzalem en belegerde de stad. ²De Heer leverde Jojakim, de koning van Juda, aan hem uit en gaf hem een deel van de voorwerpen van Gods tempel in handen. Nebukadnessar nam ze mee naar Sinear, naar de tempel van zijn eigen god, en liet ze daar in de schatkamer zetten.

Eén rijk				Twee rijken				
Saul	David	Salomo	Twee- deling	10 stammenrijk Israël / Efraïm Samaria	Balling- schap Assyrië	Einde 10 stammen rijk (621)		
				2 stammenrijk Juda Jeruzalem		Belege- ring van Jeruzalem	Babel verwoest Jeruzalem	Perzië biedt terugkeer
1					722	601	587	539

Jojakim regeert
als vazal van
Egypte
± 604-597

¹In het derde regeringsjaar van Jojakim, de koning van Juda, trok **Nebukadnessar, de koning van Babylonië**, op naar Jeruzalem en belegerde de stad. ²De Heer leverde Jojakim, de koning van Juda, aan hem uit en gaf hem een deel van de voorwerpen van Gods tempel in handen. Nebukadnessar nam ze mee naar Sinear, naar de tempel van zijn eigen god, en liet ze daar in de schatkamer zetten.

Eén rijk				Twee rijken				
Saul	David	Salomo	Twee- deling	10 stammenrijk	Babylonië	Einde 10 stammen rijk (621)	Perzië	
				Israël / Efraïm	Assyrië			
				2 stammen		Belege- ring van Jeruzalem	Babel verwoest Jeruzalem	
				Juda			biedt terugkeer	
				Jeruzalem				
1050	1010	970			722	601	587	539

Nebukadnessar
koning van Babel
± 605-562

Nebukadnessar in het Akkadisch:

LYDIA

Melidu

Van

Tushpa

Urmia

CASPIAN SEA

Tarsus

Carchemish

Haran

Gozan

Ninevah

MEDIA

Calah

Asshur

Arrapkha

Echatana

Habor

Rezepth

Ephrates

Tigris

Hamath

Tadmor

Cuthah

Susa

Paphos

Arvad

MEDITERRANEAN SEA

Tyre

BABYLONIA

Babylon

Nippur

Erech

Jordan

Samaria

Jerusalem

ARABIAN DESERT

PERSIAN GULF

EGYPT

Tahpanhes

Mempis

RED SEA

Exiles taken from Judah to Babylon
(597 & 586 BC)

THE BABYLONIAN EMPIRE c. 600 BC

DANIEL 1:3-5

³De koning gaf het hoofd van zijn eunuchen, Aspenaz, opdracht een aantal Israëlieten naar zijn paleis te brengen.

Selectie-kenmerken:

- *Israëlieten van koninklijke en voorname afkomst.*
- *Jongemannen zonder lichamelijke gebreken, aantrekkelijk om te zien.*
- *Rijk aan kennis, ontwikkeld en met een scherp verstand.*
- *Geschikt om aan het hof te dienen.*

Vorbereiding om aan het hof van Nebukadnessar te dienen:

- *Drie jaar onderricht in de geschriften en de taal van de Chaldeeën.*
- *De koning wees hun een dagelijkse hoeveelheid toe van de spijzen en de wijn van zijn tafel.*

DANIEL 1:6-8

Daniël, Chananja, Misaël en Azarja waren Judeeërs
Maar de hoofdeunuch gaf hun andere namen:

<i>Daniël</i>	Mijn rechter is God	<i>Beltesassar</i>	Moge de god Bel de koning beschermen
<i>Chananja</i>	JHWH is genadig	<i>Sadrach</i>	Dienaar van Marduk
<i>Misaël</i>	Wie is gelijk aan God?	<i>Mesach</i>	Wie is als Agu?
<i>Azarja</i>	JHWH is een helper	<i>Abednego</i>	Dienaar van Nego

Daniël was vastbesloten zich aan de reinheidsvoorschriften te houden en hij vroeg de hoofdeunuch toestemming zich van de spijzen en de wijn van de koninklijke tafel te mogen onthouden.

WEL NIEUWE NAMEN MAAR GEEN KONINKLIJK ETEN?

Eén rijk				Twee rijken					
Saul	David	Salomo	Twee- deling	10 stammenrijk Israël / E Samaria	Jeremia ± 645-570	Einde 10 stammen rijk (621)	Belege- ring van Jeruzalem	Babel verwoest Jeruzalem	Perzië biedt terugkeer
				2 stammenrijk Juda Jeruzalem		722			
1050	1010	970	930	929-723	722	601	587	539	

JEREMIA'S PROFETIE ALS ACHTERGROND VAN HET BOEK DANIEL

Jeremia 24 De manden met vijgen

1Nadat koning Nebukadnessar van Babylonië koning Jechonja van Juda, de zoon van Jojakim, samen met de leiders van Juda en de handwerkslieden en de smeden uit Jeruzalem naar Babel had weggevoerd, liet de HEER mij twee manden met vijgen zien

De manden waren voor de tempel gezet. 2In de ene mand zaten prachtige vijgen, als van de eerste pluk, in de andere mand zaten bedorven vijgen, die niet meer te eten waren.

'Dit zegt de HEER, de God van Israël:

***De goede vijgen** staan voor de Judese ballingen, die Ik van hier naar het land van de Chaldeeën heb gestuurd. Ik zal voor hen zorgen, 6welwillend naar hen omzien en hen naar dit land terugbrengen. Ik zal hen opbouwen en niet afbreken, planten en niet uitrukken. 7Ik leg in hun hart het inzicht dat Ik de HEER ben; als ze met heel hun hart naar Mij terugkeren, zullen zij mijn volk zijn en zal Ik hun God zijn.*

*8Maar **die bedorven vijgen** die niet meer te eten zijn – ja, dit zegt de HEER: Die vijgen staan voor koning Sedekia van Juda, en voor zijn raadsheren en de mensen uit Jeruzalem die in dit land zijn overgebleven of in Egypte zijn gaan wonen. 9Ik maak hen tot een afschrikwekkend voorbeeld voor alle koninkrijken op aarde. Ze zullen te schande staan en het mikpunt zijn van hoon en spot, hun namen zullen als een vloek worden gebruikt, overal waarheen Ik hen verdrijf. 10Ik stuur het zwaard, de honger en de pest op hen af, tot ze zijn verdwenen uit het land dat Ik hun en hun voorouders gegeven heb.'*

JEREMIA'S BRIEF AAN DE BALLINGEN JEREMIA 29

1 Hier volgt de brief die de profeet Jeremia vanuit Jeruzalem heeft gestuurd aan de overgebleven oudsten onder de ballingen, aan de priesters, de profeten en alle anderen die Nebukadnessar vanuit Jeruzalem naar Babel had gevoerd.

4 'Dit zegt de HEER van de hemelse machten, de God van Israël, tegen de ballingen die Hij vanuit Jeruzalem naar Babel heeft laten voeren:

5 Bouw huizen en ga daarin wonen, leg tuinen aan en eet van de opbrengst,

6 ga huwelijken aan en verwek zonen en dochters, zoek vrouwen voor je zonen en huw je dochters uit, zodat zij zonen en dochters baren. Jullie moeten in aantal toenemen, niet afnemen.

7 Bid tot de HEER voor de stad waarheen Ik jullie weggevoerd heb en zet je in voor haar voorspoed en vrede, want de voorspoed van de stad is ook jullie voorspoed.

Jeremia verkondigt de boodschap van God

Ik zal voor hen zorgen, ⁶welwillend naar hen omzien en hen naar dit land terugbrengen.

Ik zal hen opbouwen en niet afbreken, planten en niet uitrukken.

Ik leg in hun hart het inzicht dat Ik de HEER ben; als ze met heel hun hart naar Mij terugkeren, zullen zij mijn volk zijn en zal Ik hun God zijn.

⁵Bouw huizen en ga daarin wonen, leg tuinen aan en eet van de opbrengst, ⁶ga huwelijken aan en verwek zonen en dochters, zoek vrouwen voor je zonen en huw je dochters uit, zodat zij zonen en dochters baren. Jullie moeten in aantal toenemen, niet afnemen.

Ik bid tot de HEER voor de stad waarheen Ik jullie weggevoerd heb en zet je in voor haar voorspoed en vrede, want de voorspoed van de stad is ook jullie voorspoed.

Daniël leeft volgens die boodschap

- Daniel en zijn vrienden 'zijn in Babylon geplant'
- Zij blijven trouw en toegewijd aan JHWH in een buitenlandse cultuur.
- Balans?
  - reinheidsvoorschriften: trouw aan JHWH
  - nieuwe namen: acceptatie?

Daniël en zijn vrienden zetten zich in voor de voorspoed en vrede voor Babel

- God schonk hen wijsheid, kennis en verstand van *alle geschriften* (1:17)
- Daniel legt de visioenen uit tbv de koningen
- Daniel bidt drie keer per dag

DANIEL DE WIJZE | WAT ZIJN WE AAN HET DOEN?

1. Inleiding
2. De historische achtergrond: Daniel 1:1-8 en de profetieën van Jeremia
3. **Daniel 1 in detail**
4. De inhoud van het boek Daniel
5. De literaire achtergrond en de eenheid van Daniel
6. Daniel en wij

DANIEL 1

- Lees Daniel 1
- Beantwoord de vragen
- Bespreek je antwoorden

DANIEL DE WIJZE | WAT ZIJN WE AAN HET DOEN?

1. Inleiding
2. De historische achtergrond: Daniel 1:1-8 en de profetieën van Jeremia
3. Daniel 1 in detail
4. **De inhoud van het boek Daniel**
5. De literaire achtergrond en de eenheid van Daniel
6. Daniel en wij

Daniel 2

De **droom** van Nebukadnessar

Aan Daniel wordt het mysterie van de droom in een visioen verteld en ook de uitleg.

Beeld wordt door een steen verbrijzeld en vernietigd.

Reactie Nebukadnessar: *Daniels God is de God der goden en de Heer der koningen.*

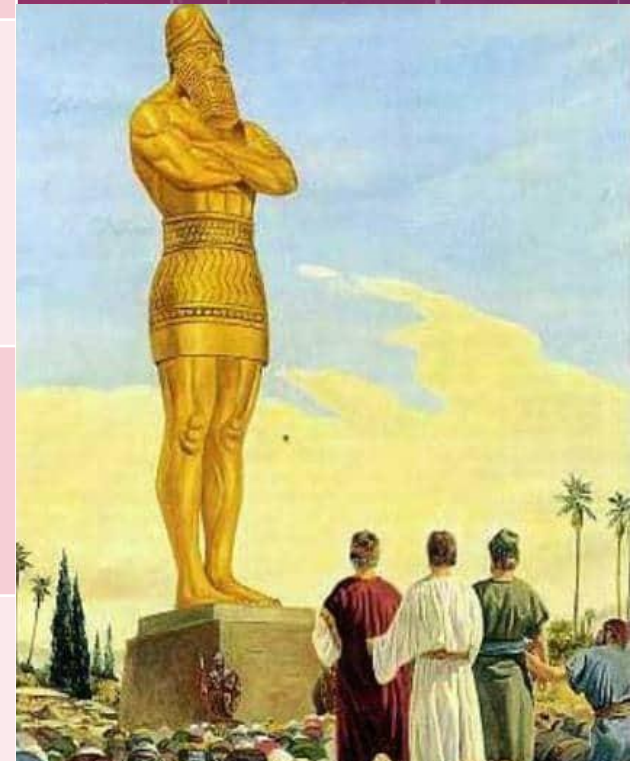
Daniel 3

Het **beeld** van Nebukadnessar

Iedereen moet het beeld aanbidden, maar de drie vrienden weigeren.

Ze worden gered uit de oven (door een vierde, onbekende man?).

Reactie Nebukadnessar: *Geprezen zij de God van Sadrach, Mesach en Abednego, die zijn engel heeft gezonden en zijn dienaren gered.*

DANIEL 4

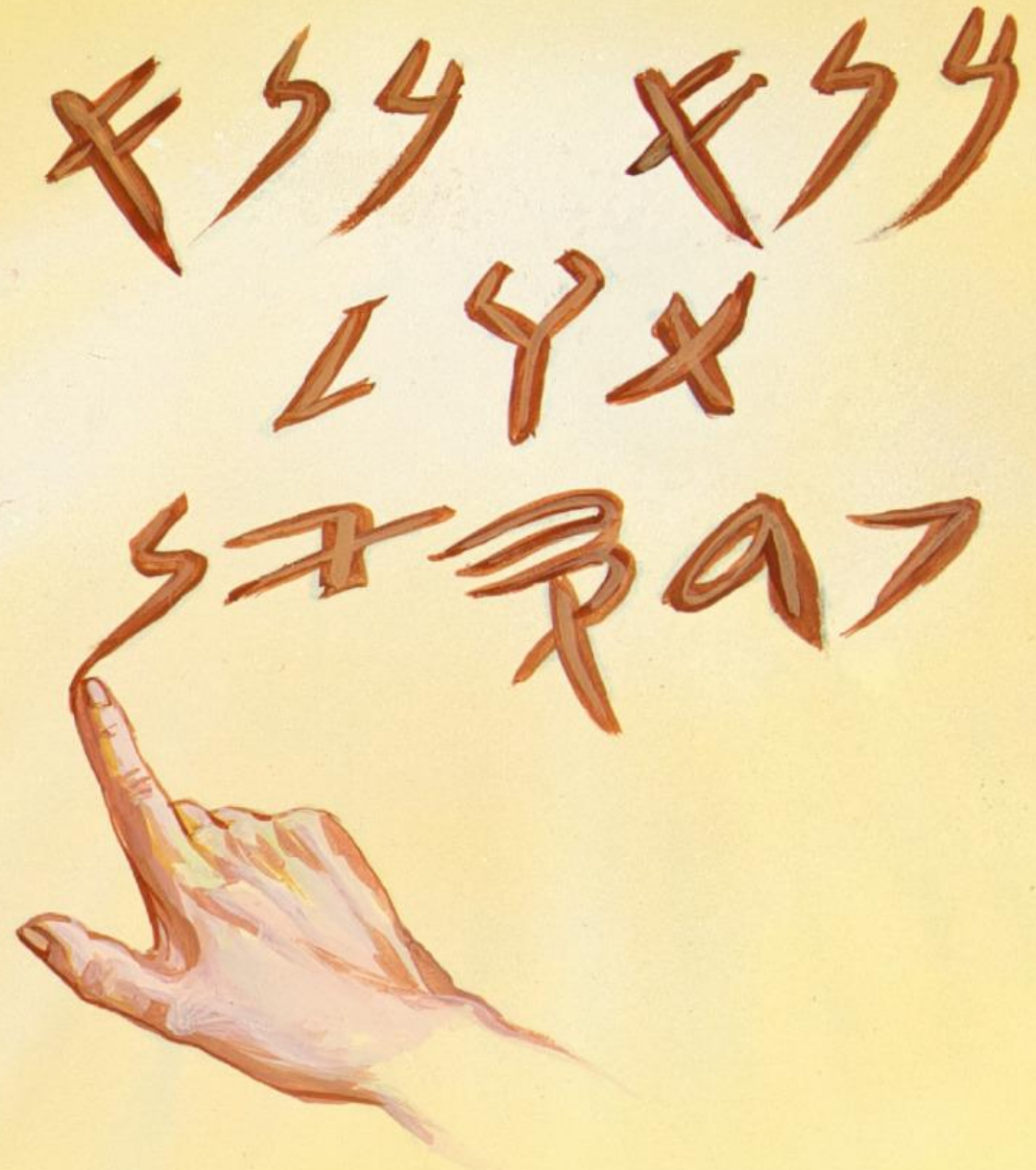
Nebukadnessar schrijft een brief: "Daniel legde mijn droom uit en de droom komt uit. Ik leefde zeven jaren als een dier (omdat hij zichzelf verheft). Conclusie: ik verheerlijk nu de koning van de hemel, Hij vernedert de hoogmoedigen."

DANIEL 5

Belsassar, de zoon van Nebukadnessar, geeft een feest en gebruikt de gouden bekertjes uit de tempel in Jeruzalem. Alleen Daniel kan de tekens aan de wand uitleggen: 'U hebt u zelf boven de Heer van de hemel verheven'.

Diezelfde nacht werd Belsassar gedood.

DANIEL 6

Darius is de opvolger van Belsassar. Daniel in de leeuwenkuil. Reactie Darius: 'de God van Daniel is de levende God. Iedereen moet diep ontzag voor Hem tonen!'

DANIEL 7 HET VISIOEN VAN DE VIER BEESTEN EN DE MENSENZOON

DANIEL 8 HET VISIOEN VAN DE RAM EN DE GEITENBOK

DANIEL 9

- Daniel leest het boek van de de profeet Jeremia
- Daniel belijdt schuld
- Daniel krijgt inzicht / uitleg van de engel Gabriël

DANIEL 10-12

- Daniel ontvangt een visioen over de nabije toekomst: vier opeenvolgende slechte koninkrijken, maar Daniels volk zal worden gered.

DANIEL DE WIJZE | WAT ZIJN WE AAN HET DOEN?

1. Inleiding
2. De historische achtergrond: Daniel 1:1-8 en de profetieën van Jeremia
3. Daniel 1 in detail
4. De inhoud van het boek Daniel
5. **De literaire achtergrond en de eenheid van Daniel**
6. Daniel en wij

Het boek Daniel in twee delen

Hoofdstuk 1-6

Anonieme verteller: Daniel als 'hij'

Verhalen & een proclamatie van het hof

Historisch genre, maar niet chronologisch

Hoofdstuk 7-12

Daniel is de ik-persoon, maar af en toe Daniel als 'hij'.

Apocalyptische profetieën

Apocalyptisch genre

Hebreeuws	Aramees	Hebreeuws
<p>1. De vier vrienden komen aan het hof</p>	<p>2. Alleen Daniel kan de droom van N'sar uitleggen, en die verheerlijkt Daniels God.</p>	<p>8. Daniel krijgt een visioen, dat Gabriel uitlegt, over het toekomstig uiteen vallen van koninkrijken (ram & bok)</p>
	<p>3. Alleen de drie vrienden buigen niet voor het beeld, en overleven de oven. N'sar geeft opdracht de hun God te respecteren.</p>	
	<p>4. Alleen Daniel kan zijn droom uitleggen, en God heeft recht op eerbied.</p>	<p>9. Daniel belijdt schuld namens het volk en vraagt om herstel van Jeruzalem. Gabriel legt de 70 jaar (van Jeremia) uit.</p>
	<p>5. Alleen Daniel kan het handschrift op de muur uitleggen, de koning sterft.</p>	
	<p>6. Alleen Daniel richt niet uitsluitend een verzoek tot de koning, maar komt levend uit de leeuwenkuil. God moet ontzag krijgen.</p>	
	<p>7. Daniel krijgt een droom over dieren/koninkrijken, die door Gods koninkrijk onttroond worden. De droom wordt hem uitgelegd.</p>	<p>10-12. Meer visioenen over de toekomst.</p>

Hebreeuws	Aramees		Hebreeuws		
	<p>2. Droom N'sar, uitgelegd door Daniel. Opeenvolging van koninkrijken, vernietigd door Gods Koninkrijk</p>	<p>7. Droom Daniel, uitgelegd door engel. Opeenvolging van koninkrijken, afgesloten met Gods Koninkrijk</p>	<p>8. Droom D, 2 beesten in de eindtijd, machtig, maar voor beperkte tijd (vs 14)</p>		<p>10-12. Visioen Daniel. Opeenvolging van koninkrijken, uiteindelijke redding</p>
<p>1. <i>Voedsel</i> Vier vrienden trouw en 'bevrijd'</p>	<p>3. <i>Oven</i> Drie vrienden trouw en bevrijd</p>	<p>6. <i>Leeuwekuil</i> Eén vriend trouw en bevrijd</p>		<p>9. Schuldbelijdenis Daniel: hoe lang nog?</p>	
	<p>4. N'sar trots, wordt als een beest, maar na inkeer hersteld.</p>	<p>5. B'sar trots, handschrift op de muur, geen inkeer en herstel.</p>			

EENHEID IN HET BOEK DOOR:

1. Dromen / visioenen en hun uitleg in het hele boek
2. Koningschap / koninkrijken: Gods koninkrijk overwint elk ander koninkrijk
3. Mensen en beesten, goed en kwaad
  - Macht zonder respect voor God verandert je in een beest
  - Toewijding aan God overwint het beestachtige kwaad

DANIEL DE WIJZE | WAT ZIJN WE AAN HET DOEN?

1. Inleiding
2. De historische achtergrond: Daniel 1:1-8 en de profetieën van Jeremia
3. Daniel 1 in detail
4. De inhoud van het boek Daniel
5. De literaire achtergrond en de eenheid van Daniel
6. **Daniel en wij**

DANIEL EN WIJ

- De brief van Jeremia aan de ballingen wordt uitgeleefd door Daniel:
  - Zoek de balans: inzetten voor 'de vijand', maar God blijft de allerhoogste autoriteit voor trouw en toewijding
- Wat is ballingschap in het NT?
  - Filippenzen 3:20 *Maar wij hebben ons **burgerrecht in de hemel**, en van daar verwachten wij onze redder, de Heer Jezus Christus.*
  - Ef.2:19 *Zo bent u dus geen vreemdelingen of gasten meer, maar burgers, net als de heiligen, en **huisgenoten van God**.*

DANIEL EN WIJ

Petrus pakt dit thema op:

- Hand.4:19 *Maar Petrus en Johannes zeiden: 'Kunnen wij het tegenover God verantwoorden om wel naar u te luisteren en **niet naar Hem?** Oordeelt u zelf!*
- 1Pet.1:1 *Aan de uitverkorenen **die als vreemdelingen verspreid in Pontius (enz) verblijven**, door God, de Vader, voorbestemd om, geheiligd door de Geest, gehoorzaam te zijn.*
- 1Pet.2:11-13 *Geliefde broeders en zusters, **u bent als vreemdelingen die ver van huis zijn**; daarom vraag ik u dringend niet toe te geven aan wereldse begeerten, die uw ziel in gevaar brengen. **Leid te midden van de heidenen een goed leven**, opdat zij die u nu voor misdadigers uitmaken, door uw goede daden tot inzicht komen en **God eer bewijzen op de dag waarop Hij komt rechtspreken. Erken omwille van de Heer het gezag van de overheden die door mensen zijn aangesteld.***

DANIEL EN WIJ

Jezus geeft het voorbeeld in Matteüs 22:

*17 Zeg ons daarom wat U vindt:
is het toegestaan de keizer belasting te betalen of niet?’*

*18 Maar Jezus had hun boze opzet door en zei:
‘Waarom stelt u Me op de proef, huichelaars? 19 Laat Me eens een belastingmunt zien.’
Ze reikten Hem een denarie aan.*

20 Hij vroeg hun: ‘Van wie is dit een afbeelding en van wie is het opschrift?’

21 Ze antwoordden: ‘Van de keizer.’

*Daarop zei Hij tegen hen: ‘Geef dan wat van de keizer is aan de keizer, en geef aan God
wat God toebehoort.’*

DANIEL DE WIJZE | WAT HEBBEN WE GEDAAN?

1. Inleiding
2. De historische achtergrond: Daniel 1:1-8 en de profetieën van Jeremia
3. Daniel 1 in detail
4. De inhoud van het boek Daniel
5. De literaire achtergrond en de eenheid van Daniel
6. Daniel en wij

RONDREIS 2025 | RONDOM DE BALLINGSCHAP

© 2025 Metta Wierenga

Wat?	Wanneer?	Waar?
HOSEA de Profeet	16 januari	De Oude School
DANIEL de Wijze, hfst.1-6	30 januari	De Rank
DANIEL de Wijze, hfst.7-12	13 februari	De Oude School